

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1928 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående en enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning.

Andra lagutskottet har till behandling förehåft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 70 i första kammaren av herr *Clemedtson m. fl.* och nr 194 i andra kammaren av herr *Lorichs m. fl.*

I motionerna, som äro likalydande, har hemställts, att riksdagen ville besluta hemställa till Kungl. Maj:t, att det av 1916 års kommitté framlagda förslaget till enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning måtte efter slutförd granskning snarast möjligt föreläggas riksdagen.

Beträffande vad av motionärerna anförts till stöd för ifrågavarande hemställan får utskottet hänvisa till motionernas innehåll.

Yrkanden på att livsmedelslagstiftningen måtte göras mera effektiv och att de i spridda författningar förekommande bestämmelserna av hithörande art måtte sammanföras i en enhetlig svensk näringsmedelslag hava redan tidigt framförts inom riksdagen.

Historik.

Vid 1883 års riksdag väcktes inom andra kammaren en motion (nr 102) av herr Axel Key, vari hemställdes om skrivelse till Kungl. Maj:t angående skärpta bestämmelser rörande kontrollen av handeln med födoämnen och dryckesvaror samt deras beredning till avsalu. Med anledning av motionen avlät riksdagen en skrivelse till Kungl. Maj:t, i vilken riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes antingen medelst ändringar eller tillägg uti gällande hälsovårdsstadga eller genom särskild författning meddela sådana bestämmelser rörande handeln med födoämnen och dryckesvaror samt deras beredning till avsalu, att däröver en verksamare kontroll, än nu vore möjlig, skulle kunna i hälsovårdens intresse av vederbörande myndigheter utövas.

1883 års riksdag.

Vid 1908 års riksdag väcktes inom andra kammaren av herr Wavrinsky en motion, nr 6, med hemställan, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till näringsmedelslag. På hemställan av kammarens tillfälliga utskott nr 2 blev motionen av kammaren avslagen.

1908 års riksdag.

*Medicinal-
styrelsens
skrivelse år
1913.*

Ett nytt initiativ till frågans lösning togs år 1913 av medicinalstyrelsen, som i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 september nämnda år hemställde om tillsättande av en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till ny och utvidgad livsmedelslagstiftning.

*1916 års riks-
dag.*

Vid 1916 års riksdag upptogs frågan ånyo genom motioner i båda kamrarna, i första kammaren av herr Wavrinsky (motion nr 3) och i andra kammaren av herr Persson i Västervik m. fl. (motion nr 10).

Under hänvisning till att frågan genom medicinalstyrelsens initiativ vore föremål för Kungl. Maj:ts handläggning, hemställde första kammarens andra tillfälliga utskott i utlåtande nr 9, att motionen I:3 icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda. Andra kammarens andra tillfälliga utskott gjorde enahanda hemställan i sitt utlåtande nr 6 beträffande motionen II:10. Kamrarna fattade beslut i överensstämmelse med utskottens förslag.

*1916 års
kommitté.*

Genom beslut den 5 maj 1916 uppdrog Kungl. Maj:t åt en kommitté att verkställa utredning och avgiva förslag angående enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning. Den 28 november 1921 avlät nämnda kommitté betänkande med förslag i ämnet.

Det åt kommittén lämnade uppdraget hade givit kommittén anledning att utarbeta ett omfattande förslag till lagstiftning på området, vilken — för att enligt kommitténs åsikt fylla därmed avsett ändamål — icke ansetts kunna inskränkas till vissa allmänt hållna stadganden utan böra utsträckas till en detaljerad reglering av förutsättningarna för tillverkning, saluhållande och utlämnande av ett stort antal angivna livsmedel. I överensstämmelse härmed hade kommittén funnit grundlinjerna för den ifrågasatta lagstiftningen böra i kort sammandrag innefattas i vissa huvudförfattningar av mera principiell innebörd, under det att till komplettering härav detaljregleringsföreskrifter beträffande de olika livsmedel eller grupper av dylika, vilka ansetts böra göras till föremål för reglering, stadgats i särskilda specialförfattningar.

Det av kommittén avgivna betänkandet innehåller sålunda förslag till följande författningar, nämligen:

dels livsmedelslag med straffbestämmelser ej mindre vid saluhållande eller utlämnande av livsmedel, vilka äro att anse såsom skadliga att förtära eller eljest äro otjänliga till människoföda, än även vid saluhållande, försäljning till allmänheten eller utlämnande mot vederlag till allmänheten av livsmedel under omständigheter, som äro ägnade att vilseleda köpare eller mottagare om varans beskaffenhet, myckenhet eller ursprung,

dels livsmedelsstadga, som är avsedd att reglera tillämpningen av livsmedelslagens bestämmelser och i övrigt fullständiga nämnda lags jämförelsevis kortfattade och abstrakta straffbud,

dels livsmedelskontrollförordning med föreskrifter i fråga om organisationen av livsmedelskontrollen,

dels kungörelse med vissa bestämmelser att iakttagas vid livsmedelslagens tillämpning, innefattande en allmän inledning till ett antal följdförfattningar och i övrigt gemensamma föreskrifter för de särskilda, i följdförfattningarna angivna livsmedlen,

dels nyssnämnda följdförfattningar, vilka äro avfattade i kungörelseformen och innehålla stadganden i fråga om de egenskaper hos livsmedlen, vilka ansetts vara så önskvärda, att avvikelser därifrån borde drabbas av livsmedelslagens straffhot,

dels kungörelse med vissa bestämmelser rörande kontroll över vattenledningar,

dels förordning med vissa bestämmelser att iakttagas vid utförsel från riket av margarin och margarinost,

och dels utkast till förordning angående införandet av de föreslagna författningarna.

Såsom särskilda bihang hava vid betänkandet fogats

dels förslag till föreskrifter rörande undersökning av vissa livsmedel,

dels ock ett antal av kommitténs sakkunniga utarbetade redogörelser för av dem företagna undersökningar.

I sitt betänkande anförde kommittén bl. a. följande: Under arbetets gång hade kommittén kommit till den uppfattningen, att den nya lagstiftningen för att fylla därmed avsett syfte icke kunde inskränkas blott till vissa allmänt hållna stadganden utan måste utsträckas till en detaljerad reglering av förutsättningarna för tillverkning, saluhållande och utlämnande av ett stort antal angivna livsmedel. Då emellertid antalet av de livsmedel, som borde göras till föremål för en dylik detaljreglering, vore betydligt, hade kommittén ännu icke medhunnit att utarbeta förslag till författningar rörande alla sådana livsmedel eller grupper av dylika. Kommittén hade emellertid ansett sig icke böra dröja med framläggandet av redan vunna resultat av kommitténs arbete, till dess det kommittén lämnade uppdraget blivit slutfört.

Vidare meddelade kommittén, att alltsedan hösten 1918 mellan delegerade från Sverige, Norge och Danmark pågått ett samarbete på livsmedelslagstiftningens område. Detta samarbete hade lett till det resultat, att delegerade sett sig i stånd att i de tre länderna framlägga i det huvudsakliga likalydande förslag till ett stort antal författningar.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1922 skall kommitténs arbete vila från och med den 1 januari 1923 och därefter icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande upptagas.

I skrivelse till statsrådet och chefen för socialdepartementet den 18 november 1926 har Sveriges kemiska industrikontor hemställt, att sådana

*Skrivelse i
ämnet från
Sveriges
kemiska in-
dustrikontor.*

åtgärder måtte vidtagas, att det betydande material, som efter långvarigt arbete och med stora kostnader sammanförts, åter bleve upptaget till bearbetning, så att hithörande förhållanden måtte inom en nära framtid bliva genom lag reglerade.

*Frågans läge
i Danmark
och Norge.*

Då det syns utskottet vara av intresse att äga kännedom om den ställning, som lagstiftningen i våra grannländer Danmark och Norge nu intager till förevarande spörsmål, har utskottet härutinnan sökt erhålla upplysningar och därvid bekommit följande uppgifter i nu nämnda hänseenden.

Danmark.

Förslag till livsmedelslagstiftning framlades år 1921 för riksdagen, men blev icke genomfört. Ärendet har senare varit föremål för övervägande, i det att av justitieministeriet utarbetats ett nytt lagförslag, om vars framläggande för riksdagen man ännu icke kan bestämt uttala sig.

Norge.

Utkast till lag och övriga författningar rörande kontroll över näringsmedel har utarbetats av åren 1911 och 1918 tillsatta kommittéer. Vederbörande departement hade emellertid ännu icke ansett sig kunna föranstalta om avlåtande av proposition i ämnet till stortinget. Saken torde näppeligen komma att företagas till avgörande förrän år 1929.

Utskottet.

Såsom den ovan lämnade redogörelsen giver vid handen, föreligger sedan år 1921 ett av en år 1916 tillsatt kommitté utarbetat förslag till livsmedelslagstiftning. Kommittén synes, såsom helt naturligt varit, vid sitt arbete utgått från de förhållanden på förevarande område, som framkallades av den med världskriget sammanhängande kristiden. De bestämmelser, som kommittén föreslagit, äro synnerligen detaljerade och den av kommittén förordade livsmedelskontrollen skulle, om den genomfördes, medföra stora kostnader såväl för kommunerna som för statsverket.

Då efter kristidens upphörande en väsentlig förändring inträtt på det område, varom här är fråga, anser sig utskottet icke kunna biträda motionärernas yrkanden om en hemställan, att kommittéförslaget efter slutförd granskning måtte läggas till grund för förslag till ny lagstiftning i ämnet. Enligt utskottets mening föreligga för närvarande ej erforderliga förutsättningar för att riksdagen nu skulle taga ställning till frågan på vad sätt utredningsarbetet rörande omfattningen och innehållet av ny livsmedelslagstiftning bör bedrivas.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 mars 1928.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, von Sydow**, *Linder**, *Österström*, greve *Spens, Sigfrid Hansson, Sundberg* och *Petrén*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Hage, Magnusson* i Skövde, *Johanson* i Hallagården, *Olovson* i Västerås, *Andersson* i Rasjön och *Pettersson* i Hällbacken*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation:

av herr *Magnusson* i Kalmar, som ansett, att utskottets yttrande å sid. 4 med kantrubrik »Utskottet» bort hava följande lydelse:

Behov av en utvidgad och moderniserad lagstiftning på det i motionerna berörda området synes utskottet uppenbarligen föreligga. De brister, som den nuvarande lagstiftningen på området företer, äro till skada icke blott för konsumenterna utan även för den lojale affärsmannen. Det är uppenbarligen av stor vikt, att den konsumerande allmänheten i erforderlig mån skyddas mot livsmedel, vilka i följd av smittofara, förskämning eller andra särskilda förhållanden kunna vara skadliga för hälsan. Men även ett övervakande av att de livsmedel, som saluhållas, icke äro uppblandade med mer eller mindre värdelösa ämnen saknar ingalunda betydelse.

Utskottet.

Även om utskottet sålunda vitsordar behovet av den föreslagna lagstiftningen, kan utskottet likväl icke, i likhet med motionärerna, förorda att det ifrågavarande kommittéförslaget lägges till grund för lagstiftning. De bestämmelser, som kommittén föreslagit, synas utskottet alltför detal-

jerade, och den av kommittén föreslagna livsmedelskontrollen synes komma att medföra alltför stora kostnader såväl för kommunerna som för statsverket. Utskottet anser därför erforderligt, att kommittéförslaget underkastas en genomgripande omarbetning, innan detsamma lägges till grund för lagstiftning på området.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag till en enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning.